

Blodcentralen

Mia Kvist 2018-03-21

Könskorrektion och blodgivning

Könsbyte

Könskorrektio

Könsbegräktande behandling

Könsbekräftande behandling

har två innebörder:

- medicinsk behandling som personer med könsdysfori kan gå igenom för att ändra kroppen så att den överensstämmer med könsidentiteten,
- ändring av personens juridiska könstillhörighet, får nytt personnummer.

Könsdysfori

När en person upplever att könsidentiteten inte överensstämmer med det juridiska kön som personen har tilldelats vid födseln.

Diagnosen är inte en sjukdomsdiagnos utan en diagnos som visar på ett vårdbehov. Diagnosen ställs genom könsutredning av psykiatri, på begäran av personen det gäller.

Diagnosen könsdysfori ger rätt till hormonbehandling, överkroppskirurgi, logopedbehandling, borttagning av hårväxt.

Omkring 0,04 % av befolkningen (2015)
Detta motsvarar nästan 3 500 personer.

Transsexualism

För att få diagnosen transsexualism ska man genomgå psykologutredning och under en tid, vanligen 1 år, ha levt i sin könsidentitet fullt ut.

Diagnosen transsexualism ger rätt till

- underkroppskirurgi
- byte av personnummer.

1960 - 2010 beviljades 681 personer ändring av sin juridiska könstillhörighet. Senaste 4 åren har nära 200 personer/år ansökt om nytt personnummer.

Alla genomgår inte operationer.

Alla byter inte personnummer.

Blodgivning och könsbekräftande behandling

Blodcentralen måste ta ställning till hur vi ska göra med:

-
-
-
-
-
-

Blodgivning och könsbekräftande behandling

Blodcentralen måste ta ställning till hur vi ska göra med:

- intagna läkemedel (hormoner)
- operationer
- könsbundna Hb-gränser
- antal givningar per år (könsbundet)
- frågor i hälsodeklarationen som är ställda enbart till kvinnor eller män
- regler angående risk för smittrisk
- plasma med HLA-antikroppar till patient
- plasma till läkemedelstillverkning
- Spårbarhet vid personnummerbyte

Hormonbehandling

plåster/gel, tabletter eller injektioner

Man, född som biologisk kvinna,
behandlas till sin könsidentitet som man:

- Testosteron, vanligen Nebido (tillåtet)
- Några får finasterid/Propecia mot manligt håravfall
(uppehåll t.o.m. 4 veckor efter behandling)

Hormonbehandling

plåster/gel, tabletter eller injektioner

Man, född som biologisk kvinna,
behandlas till sin könsidentitet som man:

- Testosteron, vanligen Nebido (tillåtet)
- Några får finasterid/Propecia mot manligt håravfall (uppehåll t.o.m. 4 veckor efter behandling)

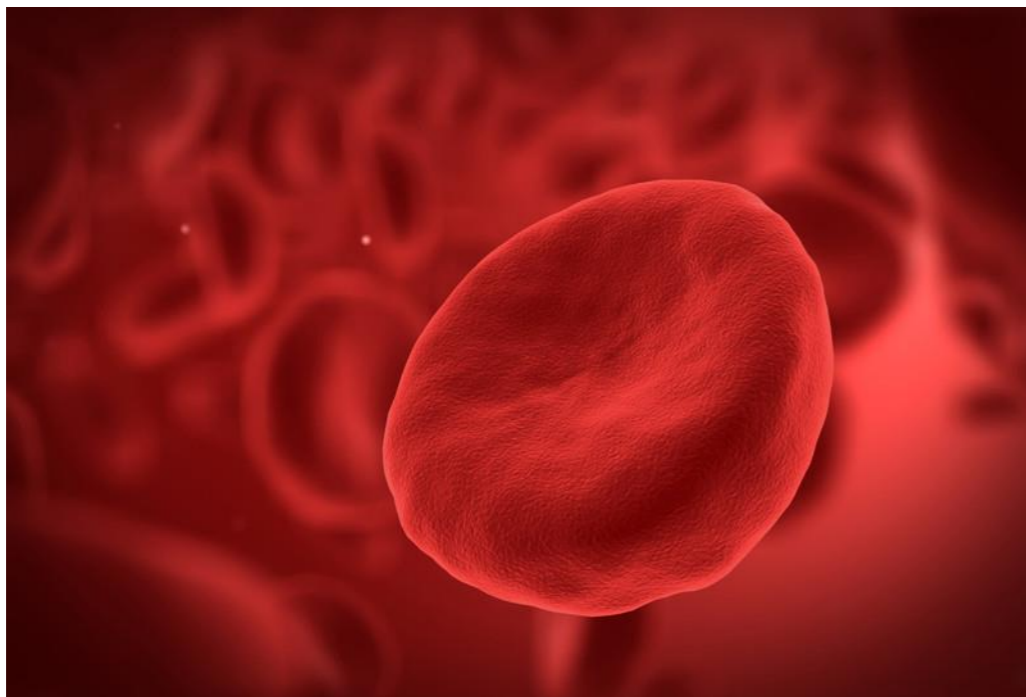
Kvinna, född som biologisk man,
behandlas till sin könsidentitet som kvinna:

- Östrogen, i doser som vid p-piller (tillåtet)
- Anti-testosteron (cyproteron/Androcur): plasma ej till patient

Hb-gränser? Hur ofta ge blod?

Testosteron stärker vävnader och även erythrocytproduktionen.

Hormonbehandlingen påverkar kroppen så att Hb ändras till det "nya" könet.

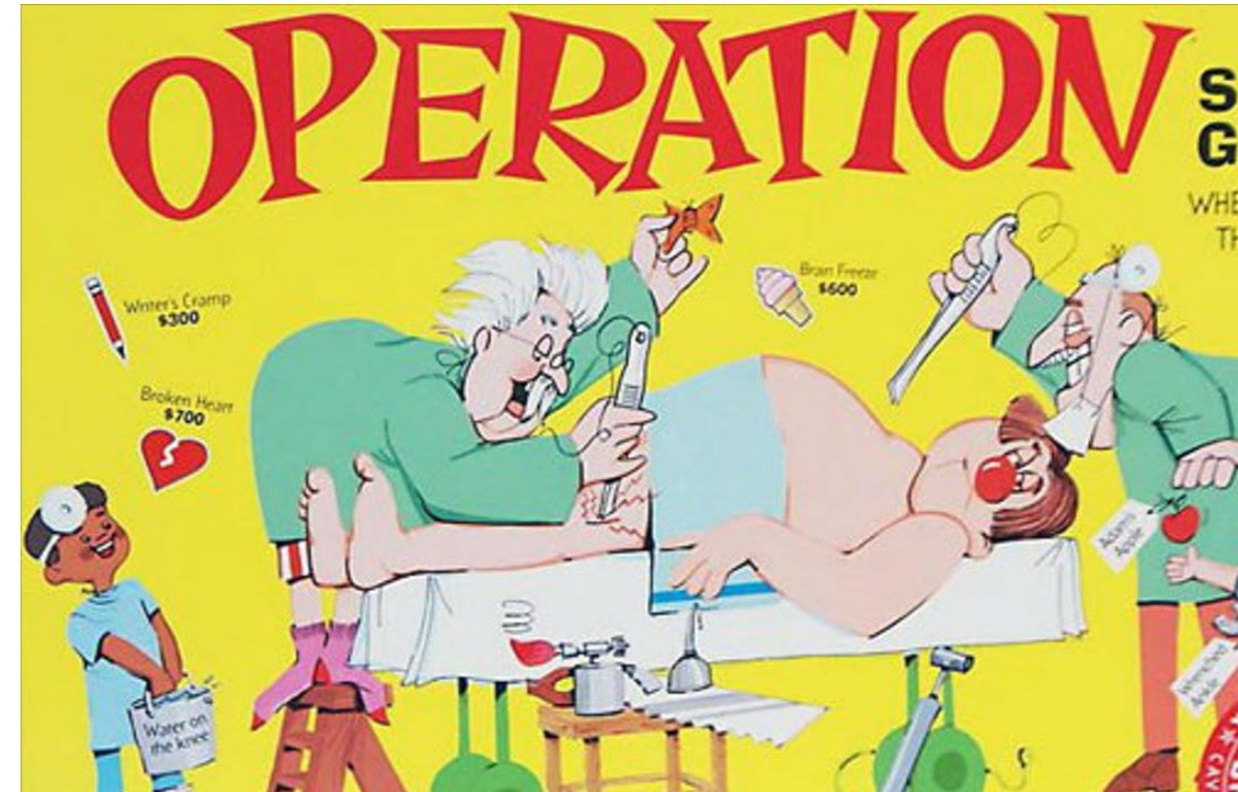
Lagom till personnummerbyte kommer Hb-gränser och antal kallelser att passa bra.

Operationer

Bröstkirurgi / underlivskirurgi:

Stor kirurgi – 6 mån uppehåll

Hårborttagning med laser:
Läkt och oretat

Hälsodeklarationen

Frågor riktade till ena könet

Personnumret styr vilken fråga som kommer upp på
Elektronisk Hälsodeklaration

Kvinna:

Har du varit gravid?

Man:

Har du haft sex med en annan
man?

Knepigt!

Två olika förordningar

Socialstyrelsens förordning SOSFS 2009:28

Man som haft sex med man har ett års uppehåll för blodprodukter som ska gå till patient.

Läkemedelsverkets förordning LVFS 2010:2

Man som haft sex med man har livslångt uppehåll för plasma som ska gå till läkemedelsproduktion.

Plasma till läkemedel

Exempel 1:

Transkvinna, som innan könskorrektion hade sex med en man (när hon biologiskt var man) hade "MSM-sex".

Uppehåll ett år för att ge blodkomponent till patient, livslångt för att ge plasma till läkemedelsproduktion.

Plasma till läkemedel

Exempel 1:

Transkvinna, som innan könskorrektion hade sex med en man (när hon biologiskt var man) hade "MSM-sex".

Uppehåll ett år för att ge blodkomponent till patient, livslångt för att ge plasma till läkemedelsproduktion.

För att inte av misstag bryta mot Läkemedelsverkets regler skickar vi aldrig plasma från transpersoner till läkemedelsproduktion.

Plasma till läkemedel

Exempel 1:

Transkvinna, som innan könskorrektion hade sex med en man (när hon biologiskt var man) hade "MSM-sex".

Uppehåll ett år för att ge blodkomponent till patient, livslångt för att ge plasma till läkemedelsproduktion.

Exempel 2:

Transman som innan könskorrektion hade sex med en man (när han biologiskt var kvinna), var det MSM-sex? Uppehåll?

För att inte av misstag bryta mot Läkemedelsverkets regler skickar vi aldrig plasma från transpersoner till läkemedelsproduktion.

Plasma till läkemedel

Exempel 3:

Transman, som innan könskorrektion hade sex med sin man (när han biologiskt var kvinna) var en trogen blodgivare för de hade inte "MSM-sex".

Efter könskorrektion fortsätter han att leva med samma man men nu blir det "MSM"-sex. Blodgivning är inte tillåten.

För att inte av misstag bryta mot Läkemedelsverkets regler skickar vi aldrig plasma från transpersoner till läkemedelsproduktion.

Plasma till patient

Manlig plasma används till patienter för att undvika HLA-antikroppar.

Personnummer styr.

Om kvinnlig plasma används testar vi för HLA-antikroppar först.

Om en person född som biologisk kvinna genomgår könskorrektion och får ett manligt personnummer, kan det hända att plasman går till patient.

I samband med personnummerbytet tar vi prov för att analysera HLA-antikroppar.

Spårbarhet

Vid personnummerbyte blir det en nyanmälan.
Vi skriver in det gamla personnumret i ProSang-journalen för det nya personnumret, och vice versa.

Gästblodgivning?

Vi godkänner givaren för enbart Stockholms län, och informerar om att olika regioner kan ha olika handläggning.

Lathund

Före personnummerbyte

Hormonbehandling?

Bröstoperation?

Vid personnummerbyte

Nyanmälan

Spårbarhet!

Hormonbehandling?

Operationer?

HLA-antikroppar?

Ny blodgivare efter genomgången könsbekräftande behandling och personnummerbyte

HLA-antikroppar?

Hormonbehandling?

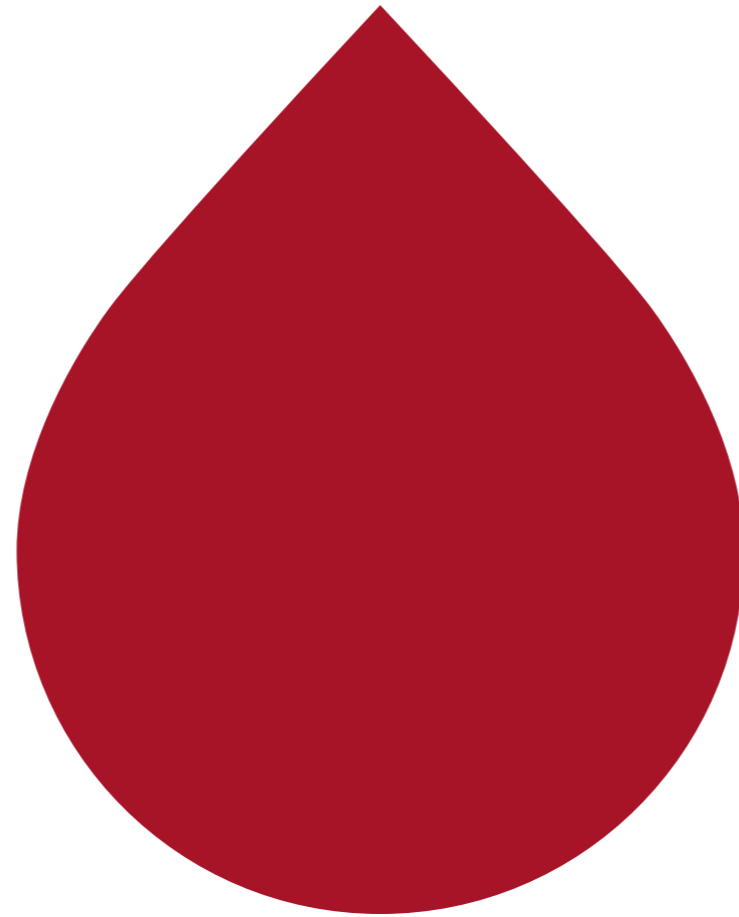
Bemötande

Möt personen där han/hon/hen är.
Oavsett personnummer

Om du är osäker, fråga vilket pronomen du ska använda.

Förklara att vi måste använda ett binärt system pga våra datasystem, dvs vi måste ha ett bestämt kön för den formella processen.

Var förutsättningslös när det gäller diskussion om sexualpartner.

Blodcentralen

FRÅGOR?